

Podstawowym założeniem prezentowanej, źródłowo-krytycznej edycji korespondencji Fryderyka Chopina jest opracowanie wszystkich zachowanych listów pisanych przez Chopina i do niego. Założenie to zostało dostosowane do stanu spuścizny epistolarnej Chopina, która w wyniku wielu wydarzeń i kataklizmów dziejowych – zarówno w XIX, jak też w XX wieku – zaginęła lub uległa rozproszeniu.

Korespondencja Chopina ułożona jest chronologicznie w trzech tomach. Kryterium tego podziału stanowią najważniejsze cezury w biografii i działalności twórczej Chopina; łączą się one z jego latami młodości oraz z okresem spędzonym za granicą po upadku powstania listopadowego aż do przyjazdu Chopina do Paryża wczesną jesienią 1831 roku, jak również z początkiem stałych pobytów letnich kompozytora w posiadłości George Sand w Nohant.

Pierwszy tom obejmuje zatem listy Chopina pisane od grudnia 1816 do września 1831; tom drugi – od listopada 1831 do maja 1839; tom trzeci – od czerwca 1839 do września 1849. Kontynuacją tej edycji będzie tom zatytułowany *Listy o Chopinie*, poszerzający główny materiał epistolarny. Opracowanie to będzie zawierać listy dotyczące kompozytora, podzielone chronologicznie na dwie części: pierwszą stanowić będą listy pisane za jego życia, drugą zaś – listy z czasu od jego śmierci do roku 1881, kiedy umiera Izabella Barcińska, będąca ostatnim członkiem najbliższej rodziny kompozytora.

Niniejszy, pierwszy tom korespondencji został oparty na ustaleniach źródłowych, mających na celu zweryfikowanie dotychczasowego stanu wiedzy o życiu kompozytora i bliskim mu kręgu osób w okresie 1816–1831. Pragniemy nie tylko przedstawić spuściznę epistolarną Chopina z tych lat, ale też – poprzez obszerne komentarze – wyjaśnić opisywane zdarzenia oraz przybliżyć środowisko Chopina. Znalazły się tu więc szczegółowe informacje dotyczące jego rodziny, profesorów, przyjaciół i kolegów z Liceum Warszawskiego i Szkoły Głównej Muzyki, kręgu inteligencji warszawskiej i szlachty, muzyków, przedstawicieli arystokracji i rządu, z którymi się stykał w okresie pobytu w Warszawie, a następnie – po opuszczeniu jej na zawsze – osobistości świata artystycznego Wiednia, Monachium i Stuttgartu.

* * *

Opracowanie prezentowanego, pierwszego tomu *Korespondencji* Fryderyka Chopina nie byłoby możliwe bez pomocy wielu osób i instytucji. Pragniemy w związku z tym wyrazić wdzięczność prof. dr. hab. Wojciechowi Tygielskiemu, prorektorowi Uniwersytetu Warszawskiego i prof. dr. hab. Sławomirze Żerańskiej-Kominek, dyrektorowi Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, za objęcie opieką instytucjonalną naszego projektu.

Szczególnie serdeczne podziękowania za cenne informacje źródłowe kierujemy pod adresem potomków rodziny Chopina i jego przyjaciół: Marii Bichniewicz z Torunia, praprawnuczki Ludwika Jędrzejewiczowej; Alberta Światopelka Czetwertyńskiego z Warszawy, praprawnuka

Kaliksta Światopełka Czetwertyńskiego; Krystyny Gołębiewskiej z Gdyni, praprawnuczki Ludwika Jędrzejewiczowej; Krystyny Porębskiej z Torunia, praprawnuczki Ludwika Jędrzejewiczowej; Jana Prusaka z Warszawy, prawnuka Antoniego Prusaka (brata Aleksandra); Elżbiety Stanhope z Londynu, praprawnuczki Eustachego Marylskiego.

Wśród pozostałych osób z kraju i z zagranicy, którym winni jesteśmy wdzięczność za wszelkiego rodzaju pomoc w uzyskaniu materiałów i informacji przy opracowywaniu *Korespondencji*, znaleźli się: Anna Anielak (Biblioteka Narodowa, Warszawa), ksiądz Edward Batko (Archiwum Parafii Bazyliki Mniejszej św. Krzyża, Warszawa), Andrzej Bednarczyk (Warszawa), Edward Boniecki (Warszawa), Iwona Börcsök (Budapeszt), Kinga Börcsök (Frankfurt n. Menem), Antoni Buchner (Berlin), Agnieszka Chwiłęk (Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego), Teresa Chylińska (Kraków), Barbara Contamin (Paryż), Rita Czapka (Archiwum Burgtheater, Wiedeń), Teresa Czerwińska (Muzeum Fryderyka Chopina, Warszawa), Albrecht Ernst (Hauptstaatsarchiv, Stuttgart), ksiądz Adam Firosz (Kuria Diecezjalna w Zamościu, Archiwum), Pierre-Jean Foulon (Musée Royal de Mariemont, Belgia), Zofia Gajewska (Brwinów), Ingrid Fuchs (Gesellschaft der Musikfreunde, Wiedeń), Ludwik Gawroński (Lublin), Krzysztof Grabowski (Paryż), Karolina Grodziska (Biblioteka PAU i PAN, Kraków), Maria Grońska (Muzeum Fryderyka Chopina, Warszawa), Jerzy Gutkowski (Ośrodek Badań nad Zamkiem, Zamek Królewski, Warszawa), Dorota Hager (Biblioteka Czartoryskich, Kraków), Andrea Harrand (Musiksammlung der Österreichischen Nationalbibliothek, Wiedeń), Iwona Januszkiewicz-Rembowska (Biblioteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego), Jerzy Jasiuk (Muzeum Techniki, Warszawa), David Wyn Jones (University of Cardiff), Barbara Kalinowska (Gabinet Zbiorów Muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie), Andrzej Kędziora (Archiwum Państwowe w Zamościu), Oswald Klapper (Praga), Elżbieta Knapk (Archiwum Kurii Metropolitalnej, Kraków), Růžena Knedliková (Mariańskie Łaźnie), Kazimierz Kozica (Bitburg), Rosemarie Kutschis (Schiller-Nationalmuseum und Deutsches Literaturarchiv, Marbach am Neckar), Janusz Królik (Muzeum Romantyzmu, Opinogóra), Václav Ledvinek (Státní archiv hlavního města Prahy), Teresa Lewandowska (Biblioteka Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Warszawa), Iwona Lindstedt (Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego), Anton Löffelmeier (Stadtarchiv München), Piotr Maculewicz (Gabinet Zbiorów Muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie), Marek Makowski (Gabinet Genealogiczno-Heraldyczny, Zamek Królewski w Warszawie), Olga Malá (Praga), Katarzyna Markiewicz (Muzeum im. Oskara Kolberga, Przysucha), Jerzy Marian Michalak (Gdańsk), Grażyna Michniewicz (Muzeum Fryderyka Chopina, Warszawa), Agnieszka Mietelska-Ciepierska (Biblioteka Jagiellońska, Kraków), Zofia Morawska (Laski k. Warszawy), Barbara Mroczek (Warszawa), Adam Mrygoń (Warszawa), Piotr Mysłakowski (Warszawa), Mariola Nałęcz (Zakład Zbiorów Muzycznych Biblioteki Narodowej, Warszawa), Tomasz Niewodniczański (Bitburg), Alida Nowakowska (Biblioteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego), Jan Pażez (Strahov-

ská Knihovna – Královská kanonie premonstrátů, Praga), Iwona Pawłowska (Muzeum Żup Krakowskich, Wieliczka), Wojciech Pazdro (Paryż), Jitřenka Pešková (Archiv Pražské Konservatoře, Praga), Zuzana Petrášková (Hudební Oddělení, Národní knihovna České Republiky, Praga), Włodzimierz Pięła (Zakład Zbiorów Muzycznych Biblioteki Narodowej, Warszawa), Iva Prokešová (Památník národního písemnictví, Studovna knihovny a literárního archivu, Praga), Jerzy Popiel (Warszawa), Olga Puchtová (Památník národního písemnictví, Studovna knihovny a literárního archivu, Praga), Krystyna Pyczkova (Muzeum Fryderyka Chopina, Warszawa), Marcella Rabasová (Praga), Tadeusz Rejmanowski (Włocławek), Adam Rezler (Poznań), Stanisław Salmonowicz (Toruń), Christine Schaumaier (Stadt-archiv München), ksiądz Sławomir Skowronek (Archiwum Diecezji Łowickiej, Łowicz), Agata Skrukwa (Towarzystwo Ludoznawcze, Poznań), Herrad Spilling (Württembergische Landesbibliothek, Stuttgart), Irena i Andrzej Spózowie (Warszawskie Towarzystwo Muzyczne), Wanda Staszkievicz (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie), Witold Straus (Warszawa), Anna Stroganowska (Archiwum Państwowe w Toruniu), Andrzej Sułek (Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, Warszawa), Siostra Sylwia (Archiwum Bazyliki Archidiecezjalnej św. Jana Chrzciciela, Warszawa), Piotr Szalsza (Wiedeń), Piotr Szarejko (Warszawa), Krystyna Szymurowa (Biblioteka Naukowa PAU i PAN, Kraków), Barbara Świdarska (Biblioteka Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego), Barbara Święcka (Warszawa), Helga Turková (Knihovna, Národní Museum, Praga), Beniamin Vogel (Lund, Szwecja), Barbara i Andrzej Warszyccy (Toruń), Jan Węcowski (Warszawa), Grzegorz Winkler (Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie), Alina Witkowska (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa), Eva Wolfová (Památník národního písemnictví, Praga), Jolanta Woźniak (Gdańsk), Ewa Wójtowicz (Akademia Muzyczna w Krakowie), Lucyna Wyszynska (Archiwum Państwowe w Zamościu), Wiesława Zagórska (Warszawa), Marta Zielińska (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa), Jarosław Zieliński (Warszawa), Janusz Żbikowski (Biblioteka Główna Lekarska, Warszawa), Alina Żórawska-Witkowska (Instytut Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego).

Oddzielne podziękowania składamy autorkom recenzji wydawniczych naszego projektu: Alicji Jarzębskiej (Instytut Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego) oraz Jadwidze Pai-Stach (Instytut Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego), jak również konsultantom tłumaczeń: Joannie Żurowskiej, Jerzemu Toeplitzowi i Jerzemu Mańkowskiemu.

Za zgodę na nieodpłatną reprodukcję materiału ilustracyjnego kierujemy serdeczne podziękowania do Dyrekcji następujących instytucji: Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina w Warszawie, Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Biblioteki Klasztoru Premonstratensów na Strahovie w Pradze, Bayerische Staatsbibliothek w Monachium, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Schiller-Nationalmuseum und Deutsches Literaturarchiv w Marbach am Neckar, Musée de Mariemont w Belgii i Archiwum Państwowego m.st. Warszawy.

Pozwalamy sobie najserdeczniej podziękować dr Tomaszowi Niewodniczańskiemu w Bitburgu za ofiarowanie nam reprodukcji listów Chopina i materiału ikonograficznego, a Zofii Stachurze, praprawnuczce Konstantego Prusaka i jej synowi, Witoldowi Stachurze – za udostępnienie do publikacji portretów rodzinnych.

Wyrazy wdzięczności za pomoc w uzyskaniu sprzętu komputerowego niezbędnego w pracy nad projektem kierujemy do Marka Niewiarowskiego, sekretarza generalnego Międzynarodowej Fundacji Chopinowskiej w Warszawie.

Za zaangażowanie i trud włożony w pracę redakcyjną nad niniejszym tomem *Korespondencji* dziękujemy serdecznie Danucie Ambrożewicz.

Zofia Helman
Zbigniew Skowron
Hanna Wróblewska-Straus

Warszawa, marzec 2009